

A diákcsoport választott fantáziánéve:

KINCSES TOLNA MEGYE ÉRTÉKVETÉLKEDŐ

2019-2020.

**TOLNA MEGYE TERMÉSZETI ÉRTÉKEI,
AZ EGÉSZSÉG ÉS ÉLETMÓD, VALAMINT A SPORT**

FELADATSOR

KÖZÉPISKOLÁS DIÁKOK RÉSZÉRE

*„A helyi identitás és kohézió erősítése Tolna megye
8 településének irodalmi, képzőművészeti
és zenei hagyományainak visszatartásával”*

TOP-5.3.1-16-TL1-2017-00002

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Iskola neve és székhelye:

Felkészítő tanár(ok) neve(i):

A 4 fős diákcsapat tagjainak nevei és osztályai:

.....

.....

.....

Beküldendő papíralapon vagy elektronikus formában:

- a tesztlap kitöltve,
- valamint I. feladat érték felterjesztési adatlapon mellékelve
- továbbá a szorgalmi feladat és a II. feladat külön mellékelve.

Az elkészített feladatokat a következő címekre várjuk:

Tolna Megyei Önkormányzati Hivatal

7100 Szekszárd, Szent István tér 11-13.

vagy ertektar@tolnamegye.hu

Postai feladás esetén a borítékon kérjük feltüntetni:

KINCSES TOLNA MEGYE ÉRTÉKVETÉLKEDŐ

Beküldési határidő:

2020. január 31.

A feladatok megoldásánál támaszkodjatok a Tolna Megyei Értéktár

www.kincsestolnamegye.hu oldalára is!

További információ kérhető:

Ótós Réka 74/505-617

ertektar@tolnamegye.hu

Jó munkát!

1. Tolna megye vízivilágának értékei

Vízszintes megfejtések sorrendben:

1. Száz centiméter röviden – Muzsikál – Őriz, óv
2. **Az első megfejtendő**
3. Névelő – Római egyes – Közelre mutató szócska – Igefajta – Luk dinnyén, jégen
4. Kerti munkát végző – Liba – Római ötös – A tárgy ragja
5. Kötszócska – Kérdőszócska – Azon a helyen – Fedél
6. Szellemesség – Asztali edény – Spanyol gépkocsijel – Pénzbeni érték
7. Angolul én – **A második megfejtendő** – A bróm vegyjele
8. Nitrogén – A túlsót – Kedves, bájos
9. A tojásain ülő tyúk jelzője – Fennkölt költemények – Orrhang betűjele
10. Dehogy! – Meglepetés szava – Hamis – Földimogyoró jelzője lehet
11. Ebből a vitaminból többféle is van – Ősapánk – Ódon, ősi – Balkáni tánc
12. **A harmadik megfejtendő** – Nem az!
13. Vesszőből font tartóeszköz – Lehullott lomb – Személyem
14. Világtalan – Ezer mililiter röviden – Található belőle
15. Véredény – Fegyverből tüzel – Inni adás állatoknak
16. Fekete István kacsanéve – Római negyvenkilenc – Keretes
17. **A negyedik megfejtendő** – Hidrogén
18. Csikarás következménye tréfásan – Szilícium-dioxid
19. Római ötvenes – Régi zsinóros felsőkabát – Oxigén – Az amper jele – Nyakbavaló
20. Piaci kofa – A sorvégen összezseng – A harmadik matematikai ismeretlen: x, y, ...
21. Sajnál – Intercity – Római ezres – Kedvelt kenyérszelet jelzője
22. Ógörög betűjele az omikron – **Az ötödik megfejtendő** – Hozzá képest lejjebb
23. Illata – Észak angol rövidítése – A kör sugara – Számos – A sebesség jele

Függőleges megfejtések sorrendben:

1. Atomvárosunk – Jobban, nagyobb fokban – Hibát követ el – Főzőedény
2. E napon – Indul az ábécé – Észak – Origó – Erős szándék – Tetejére – Zizegő hang
3. Erőlködve vivő – Tíz mázsa – Út mellett fut – Kettősbetűnk – Termelő tevékenység
4. Végéhez ér az ábécé – Csodálkozó szócska – Tévedés – Enne – Az ezüst vegyjele
5. Magasba tart – Nyelvi egység – Ellenfélhez pártol – Hímkutya – Népiesen após
6. A nátrium vegyjele – Szó végén mindig hosszú – Száját nagyra nyit – A szerelem antik istene – A harmadik személy – Késői napszak – Kettősbetűnk
7. Mennyei – Cipészek szerszáma – Háziállatok lakhelye – Kelet – Tudja, hogy ki vagyok – A cink vegyjele
8. Népies lyuk – Fogy a hó, a jég – Egy időtől mostanáig – Balga párja a Csongor és Tündében – Lám!
9. Molett – Betűvetés – Ünnepelesen átad – Hegycsúcs – Görög gépkocsijel
10. Közlekedési ágazat – Öltöny része – Apró kölyök, tökmag méretű – Az innensőt
11. Esztendő – Átmérő – Németország egyik határa!!! – Zorro kardvágása – Gabona betakarítása – Kisiskolás
12. Ének – Személyed – Koordinátarendszerben a függőleges tengely – Indíték – Úri hölgyek, de kártyalapok is – Fél ív! – Kerek betű
13. Gabonanyaláb – Kötélcsomót oldozó – A tél közepe! – Pocsolyás földút jelzője – Tesz valahová
14. A kálium vegyjele – Partner – Az egyik fosztóképző – Fizikában az út jele – Főbb vonásaiban ismertet
15. Szúrófegyver – A csodák csodája – Víziállat – Csík

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	■		■						■				■	■	■
2	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
3		■		■		■					■				■
4							■	■				■		■	
5		■		■	■	■	■				■				
6	■				■				■	■	■		■		
7		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			■
8		■	■				■								■
9						■					■	■	■	■	■
10		■	■		■			■							■
11		■					■		■	■	■				
12	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
13	■						■					■			■
14				■		■	■	■					■	■	■
15			■	■			■							■	■
16				■	■	■	■		■						■
17	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
18	■	■	■								■				
19		■						■		■		■			
20					■	■						■	■		■
21				■			■		■						
22		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
23						■		■		■				■	

Érték megnevezése

Melyik település értéktárában található?

1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM : 50

2. Védett növények a Tolna Megyei Értéktárban

- A) Törpe nőszirm
- B) Vitézkosbor
- C) Pókbangó
- D) Tarka sáfrány
- E) Tátorján

<i>Értéktár</i>	<i>Kép sorszáma</i>	<i>Elnevezés betűjele</i>
Bogyiszlói Értéktár		
Bölcskei Értéktár		
Dunaföldvári Értéktár		
Szedresi Értéktár		
Tengelici Értéktár		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

3. Védett területek a Tolna Megyei Értéktárban

- A) Holtág
- B) Láprét
- C) Legelő
- D) Lössfal
- E) Pannóniai üledék

<i>Értéktár</i>	<i>Kép sorszáma</i>	<i>Elnevezés betűjele</i>
Bikácsi Értéktár		
Kurdi Értéktár		
Nagydorogi Értéktár		
Paksi Értéktár		
Tolnai Értéktár		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

4. Védett állatok a Tolna Megyei Értéktárban

- A) Dámszarvas
- B) Sisakos sáska
- C) Fekete gólya
- D) Gímszarvas
- E) Ürge

Értéktár	Kép sorszáma	Elnevezés betűjele
Bátai Értéktár		
Nagydorogi Értéktár		
Paksi Értéktár		
Szekszárdi Értéktár		
Tamási Értéktár		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

5. Tolna megyei olimpikonok eredményei

A = aranyérem

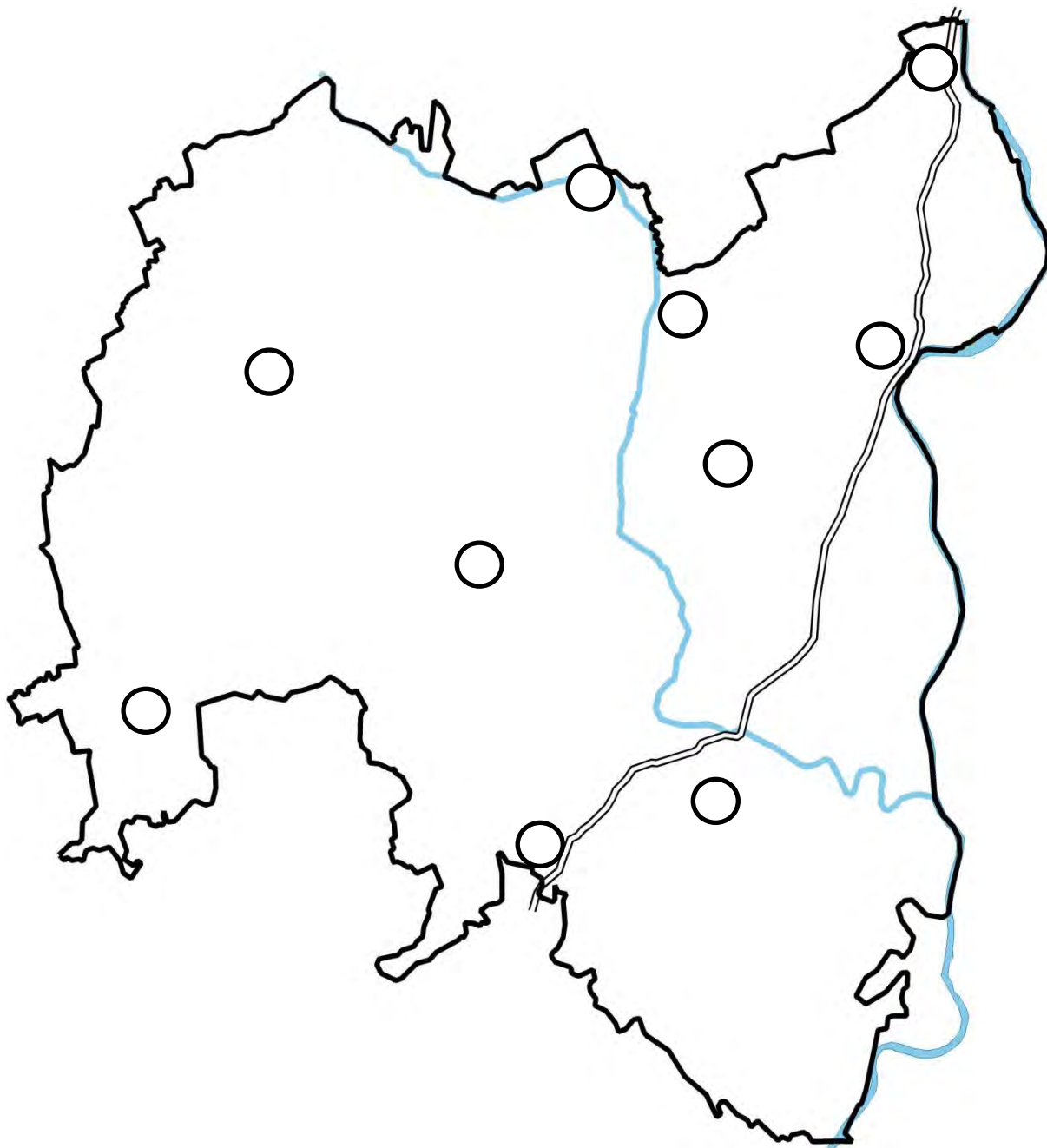
E = ezüstérem

B = bronzérem

<i>Az olimpikon neve</i>	<i>Kép száma</i>	<i>Települési értéktár</i>	<i>Sportága</i>	<i>Érme(i)</i>	<i>Év(ek)ben</i>

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

6. Tolna megye melegvízű fürdői

- 1) Tolna megye négy városában található olyan termál-gyógyfürdő, amely szerepel a Tolna Megyei Értéktár értékei között is. Településük karikáját színezd pirosra, és írd mellé a település nevét is!
- 2) Tolna megye további négy településén szállodában/szállodánál kialakított melegvízes fürdő található. Településük karikáját színezd zöldre, és írd mellé a település nevét is!
- 3) Tolna megye két városában a melegvízes fürdő csak nyári szezonban nyújt wellness lehetőséget. Településük karikáját színezd sárgára, és írd mellé a település nevét is!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

7. Hungarikummá minősített magyarországi táji értékek

<i>Földrajzi név</i>		<i>Megye</i>	<i>Hungarikum kategóriája</i>

A fenti hungarikum tájak közül nem mindegyik kapta a „természeti környezet” besorolást.

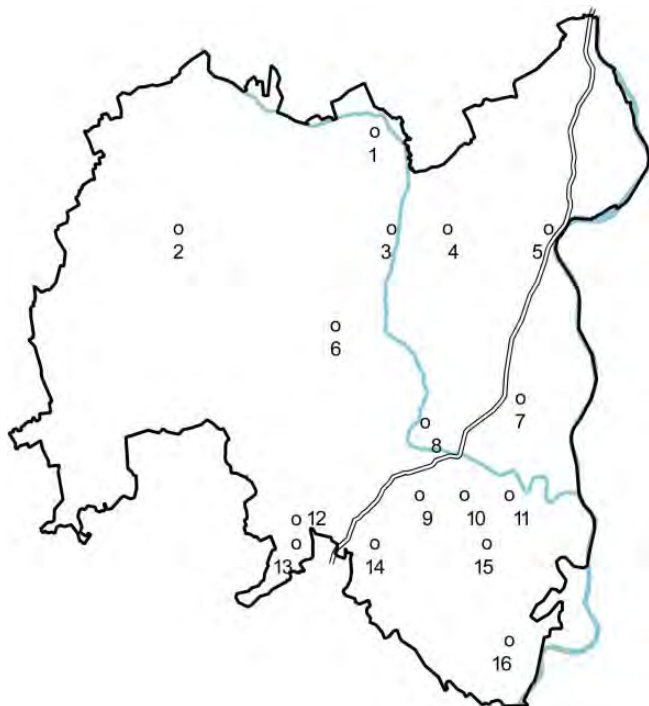
Írd be a fenti táblázatba a tényleges besorolást is!

Helyezd el a táj sorszámát Magyarország vaktérképének pontos helyén!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

8. Tolnaikumok

Határozd meg, mit jelent a TOLNAIKUM név!

(A 9-10-11., valamint a 12-13. sorszámú tolnaikumok megnevezési sorrendje szabad!)

Jelöld X-szel a táblázat utolsó oszlopában, ha a TOLNAIKUM kategóriája: „természeti környezet”!

Sorszám	Tolnaikum megnevezése	Jelölés
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

9. Erdély természeti csodái a Magyar Nemzeti Értéktárban

Kép sorszáma	Érték megnevezése
1	
2	
3	
4	
5	

A 3. képhez legendák/mondák is fűződnek egy szentről, egy betyárról és a tündérekről.
Írd le néhány mondattal mindhárom legenda/monda lényegét!

- A).....

 B).....

 C).....

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 50

10. A természet a költészetben

	I.								II.							
1																
2																
3																
4																
5																
6																
7																
8																
9																
10																
11																
12																
13																
14																
15																
16																
17																
18																
19																
20																
21																
22																
23																
24																
25																
26																
27																
28																
29																
30																
31																
32																
33																
34																

ELÉRHETŐ PONTSZÁM:
100

Fejtsd meg a két bekeretezett függőleges sort! Nevezd meg a költőt, és add meg a verscímét!
Fejezd be az idézet részt a záró két sorával a versnek!

1. A Sárköz Bátaszékkal szomszédos faluja – Tolna megye legnyugatibb községe
2. Névadói az Árpád-kori hermelinvadások voltak
3. Tolna megye legdélibb községe – Hőgyésszel szomszédos kis falu
4. Erről a városról kapta a nevét a megye – Község Zomba és Hőgyész között
5. Dombori is hozzátartozik – A Sárköz „fővárosa”
6. Váráról híres – Műemléke a Tizennégy Segítő Szent-kápolna
7. Aparral egyesült – A Sárköz legészakibb községe
8. Fácán...: Tolna szomszédja – A községhez tartozik Illyés Gyula szülőhelye
9. Koppány menti falu a Szent Márton-úton – Szerbek is lakják
10. Majdnem megyeszékhely lett – Zsákfalú, Gyöngy felől érhető el
11. A megye legkisebb faluja – Nem csak a község neve, népnév is
12. Kis...: Kölesddel nőtt egybe – A megye legkisebb városa
13. A vonat alagúton érkezik a megállójához – Énekesmadárról nevezték el
14. Halastavak sorakoznak a határában – Már Somogygyal határos a kis falu
15. A zombik azért nem innen származnak – Termálfürdő város
16. Község Gyöngy és Pincehely között – Székesfehérvár felé itt lépünk Fejér megyébe
17. A tolna-mörsi Kapszeg-tó eredete – Jász telepések alapították
18. Tolna-Baranya-Somogy hármashatárán fekszik – Község a Pacsmagi-tavak mellett
19. A Brill-pálinkák is híressé teszik – Ma már Bonyhádra tartozik
20. Szent Valerius-ereklénye kuriózum – A magyarországi németiség egyik centruma
21. Dombóvár és Tamási között félúton fekszik – Ősmeradványokról híres
22. A megye nyugati szélén található – Kölesdhez tartozik, sörtetornyáról is híres
23. A Sióba ömlik – Zsákfalú a Hegyhát mélyén
24. Mőcsény településrésze – Víztoronyja kedvelt kirándulóhely
25. Itt készül a Völgysegi Zamat – A falun át már a Mecsekbe jutunk
26. Kis falu a Völgysegi mélyén – Itt élt László László bukovinai székely prímás
27. Már közel van hozzá a somogyi Igal – Hőgyész nyugati szomszédja
28. Vas Gereben író faluja – Kis, illetve nagy előtaggal szomszédos falvak neve
29. Bevezető útja már Baranyából indul – A Makovecz-féle Faluházáról ismert
30. A Völgysegi és a Sárköz határán fekszik – A sárközi Duna híres ártéri tája
31. Felső... felől a híd már Fejérbe vezet – Paks felől határos Fejérrel
32. Tolna baranyai szélén található falu
33. Innen visz a komp Kalocsára
34. Mezőgazdasági centrum Dombóvártól északra

A költő neve:

A vers címe:

A megírt verssorok:

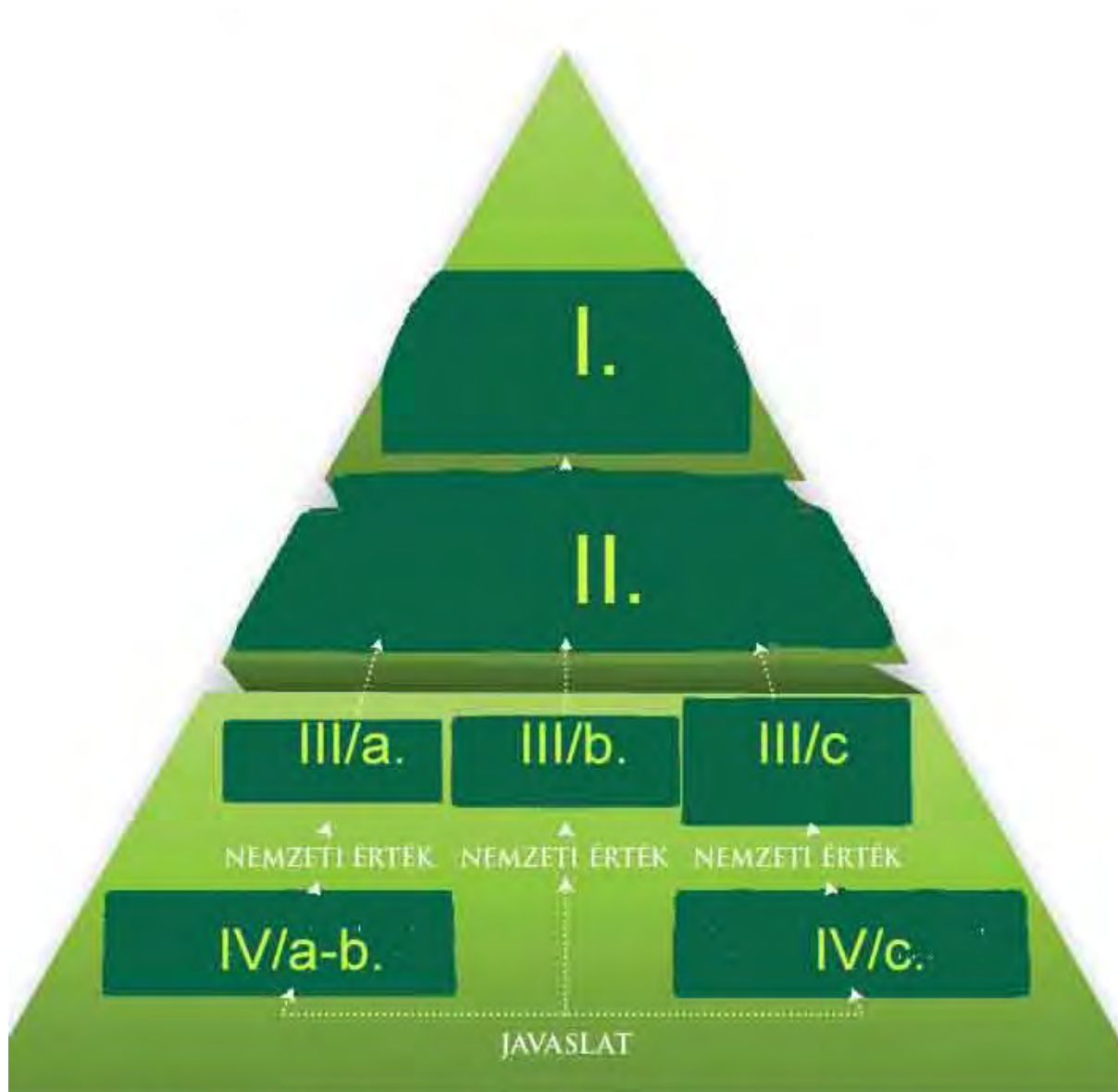
I.

II.

Az idézet folytatása:

.....

11. Az értéktári tevékenység alapfogalmai

NEMZETI ÉRTÉKPIRAMIS

Nevezd meg az egyes szinteket és az odatarozó alszinteket, és írd le 1-1 konkrét értékpéldát!

	<i>Az értéktár megnevezése</i>	<i>Idevaló példa konkrét érték megnevezésével</i>
I.		
II.		
III/a.		
III/b.		
III/c.		
IV/a.		
IV/b.		
IV/c.		

Írd le a hungarikum meghatározását!

.....

.....

.....

.....

Kik és hogyan hozhatnak létre helyi értéktárat?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100

MUNKAFELADATOK

I. FELTERJESZTÉS

A kincsestolnamegye.hu honlapon megadott felterjesztési űrlap segítségével készíts el egy környezetben található – még fel nem terjesztett – természeti környezeti értékről (pl. védett terület, növény, állat, vízi világ stb.) készített teljes felterjesztést!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 80

+ SZORGALMI FELADAT

CSAPAT MOTTÓ

Válasszatok egy, a természettel kapcsolatos idézetet csapat-mottónak:

.....

Válaszd ki Tolna megye 1-1 jellegzetes védett állatát és növényét, és rajzolj velük címet!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 20

II. MADARAK AZ ETETŐN

Ha nincs a környezetben, készíts madáretetőt. Figyeld meg, milyen madarak jönnek a madáretetőre, írd le a fajokat (min. 5 db), tulajdonságaikat. Rajzold le, vagy készíts fényképet!

ELÉRHETŐ PONTSZÁM: 100